

**"Новини садівництва"**  
щоквартальний  
науково-виробничий журнал  
№3(77), липень-вересень 2012 р.

#### **Засновники:**

Укрсадвинпром; Уманський  
національний університет  
садівництва; Інститут  
помології НААНУ; Інститут  
зрошувального садівництва  
НААНУ; Подільська дос-  
лідна станція Інституту  
садівництва НААНУ

Зареєстрований  
Держкомвидавом України  
5.03.1994 р., серія КВ 465

#### **Головний редактор:**

доктор с.-г. наук Мельник О. В.

#### **Редакційна колегія:**

доктори с.-г. наук Балабак А. Ф.,  
Бутило А. П., Копидов В. І.,  
Копитко П. Г., Майдебур В. І.,  
Хоменко І. І.; доктор екон. наук  
Непочатенко О. О.; кандидат с.-г.  
наук Ріпамельник В. П.; Цим-  
бровська Л. О., Рибак А. В.

#### **Номер редагували:**

Дрозд О. О., Мелехова І. О.,  
Цимбровська Л. О.  
Комп'ютерний набір: Мельник І. О.  
Проект обкладинки,  
і верстання: Мельник О. В.

**За використання  
матеріалів  
посилання на "НС"  
обов'язкове**

#### **Підписка в редакції**

Адреса редакції:  
Абон. скринька 543,  
20305, м. Умань-5  
Черкаської області.  
Сайт: [www.novsad.com](http://www.novsad.com)  
Ел. пошта: [novsad@ukr.net](mailto:novsad@ukr.net)  
тел. +38 04744 32326

Підписано до друку 20.IX.2012  
Формат 60x84 1/16  
Обсяг 3 др. арк.

Надруковано в друкарні  
фірми "Есе": 03142, м. Київ,  
пр-т Акад. Вернадського, 34-1

## **Зміст**

### **Актуально**

Зміна клімату: сортимент і якість плодів.....2

### **Захист саду**

Проти хвороб після градобою:  
польський досвід.....5  
Загрожує кров'яна попелиця.....7

### **Агротехніка**

Вибір саджанців для інтенсивного саду.....9  
Сітка чи плівка.....14  
Післязбиральне удобрення суніці.....16

### **За рубежом**

Економіка виробництва яблук.....19  
Ефективність зимових сортів  
яблук у Польщі.....22  
Нове у вирощуванні смородини.....26  
Суніці на півдні Німеччини.....28

### **Точка зору**

Ліпецькі М. Враження від візиту  
в Україну.....31  
Садити тільки безвірусні саджанці.....32  
Майборода В. П. Доступність текстів  
державних стандартів.....33

### **Нові культури і сорти**

Нові сорти яблуні.....34

### **Переробка, реалізація**

Дрозд О. О., Мельник О. В. Ефективність зберігання яблук,  
оброблених 1-метилциклопропенном.....38

Фото на обкладинці:

"вулики" з осміями – ефективними комахами  
запилювачами (фото О. В. Мельника).

тують у серпні з метою підтвердження купівлі замовленого матеріалу. Загальні умови оплати садивного матеріалу після укладання договору бувають, наприклад, такими: 10% вартості до 1 вересня, по 20 – від 1 жовтня до 1 листопада та 50% – до 1 грудня. Ціна якісного саджанця "кніп-баум" у два-три рази перевищує ціну однорічного саджанця без крони.

За кордоном декілька плодородсадників створюють крупну партію саджанців на експорт із 20–30 тис. шт. одного помологічного і товарного сорту.

Для захисту від підсушування, перед відвантаженням покупцю піддони з саджанцями обгортають плівкою, яка може залишатися до двох тижнів. Під час транспортування саджанців важливо зберегти верхівкові бруньки на кінцях гілок.

На значну відстань саджанці перевозять автомобілем-рефрижератором. Після прибуття на місце призначення рослини нерідко виявляються підмерзлими, хоча компанія-перевізник, зазвичай, завіряє про підтримання температури +2°C, тому за роботою холодильного агрегату ретельно слідкують, щоб уникнути замерзання рослин.

### *Література*

1. Волощенко П.Ю. Порівняльна ефективність насаджень яблуні // Новини садівництва. – 1996. – №1-4. – С. 60–62.
2. Найченко Е.В. Економіка інтенсивного саду // Новини садівництва. – 2002. – №4. – С. 17–21.
3. Олійник М.С. Взяти вірний напрям // Новини садівництва. – 2001. – №2. – С. 20–24.
4. Пагач Т. Ефективні технології вирощування підщеп і саджанців яблуні // Новини садівництва. – 2002. – №4. – С. 7–16.
5. Чорний А.Г. Персональне повідомлення.
6. Runkiewicz O. Jaki material szkolkarski? // Sad nowoczesny. – 2012. – №9. – Р. 42-44.

*(В.П.Майборода, О.В.Мельник)*

## СІТКА ЧИ ПЛІВКА

Зміна клімату, що спричинює втрати якості врожаю від градобою, сильного дощу, інтенсивного сонячного освітлення, пошкодження птахами і комахами, змушує запроваджувати захист врожаю від несприятливих погодних явищ. Останнім часом пошкодження садів градом трапляється в більшості регіонів. Випадання граду передбачити важко, а наслідки градобою фатальні –

знищується врожай і сильно пошкоджуються листя та гілки. У регіонах Німеччини, Австрії, Швейцарії й Італії, де існує загроза градобобою, плодові насадження захищають за допомогою сітки або плівки.

## ***Системи монтажу сіток***

Монтаж градозахисних конструкцій ведуть за традиційною, пласкою та перехресною системами.

За традиційною системою сітку з двосхилим дахом натягують під кутом нахилу 65°. Площини сіток з'єднують між собою пластиковими замками, які під тягарем граду роз'єднується, висипаючи його в міжряддя. Натягуванням сітки уникають утворенню "мішків" з градом. Таку модульну систему встановлюють навіть в існуючому насадженні.

У значно простішій, в порівнянні з традиційною, так званій плоскій системі сітку монтує горизонтально, міцно кріплячи її до натягнутого вздовж рядів дроту. Довжина сітки відповідає довжині рядів, а ширина перевищує міжряддя. Дріт кріплять до розміщених на стовпах пластмасових ковпаках, а до них кріплять сітку. Під тягарем граду сітка розтягується, висипаючи його в міжряддя.

У перехресній системі полотнища сітки завширшки 1–1,5 м з'єднують, взаємно перекриваючи, еластичними шнурами. Ця найдорожча з існуючих систем найбільш надійно захищає плодові насадження.

## ***Колір сітки***

Сітки протиградових систем різняться ступенем затінення насаджень: 8–10% – біла і кристалічна, 12 зелена, 14 сіра або 18% чорна. Стійка до ультрафіолетових променів сітка з так званого HDPE пластику. У Франції випробовують сітки рожеві та червоні.

Товщина основи – 0,29–0,32 мм залежить від кольору, типу і виробника сітки. Італійська компанія "Геліос" виробляє сітки з комірками 2,8х8 мм (отвір площею 22,4 мм²), а інші виробники – 3х7 або 3х8–9 мм. Найкоротший – 10-річний термін експлуатації у білої сітки, а найдовший – 25 років – у чорної.

Підпори для сітки роблять із захищеного від гниття дерева, що не втрачає міцності навіть після кільканадцяти років експлуатації, а в Німеччині й Італії застосовують стовпи з так званого струнобетону.

## ***Захист від дощу і птахів***

Крім граду, серйозну загрозу для плодових насаджень створюють дощ і птахи. Розроблена кілька років тому система захисту черешні від дощу, граду і птахів складається з довгих полотнищ плівки, прикріпленої до протиградової сітки й скріплених верхнім краєм так, що кожне верхнє полотнище спадає на нижнє. Розстелену на готовій конструкції плівку з'єднують затискачами, що забезпечують швидке її змотування. По плівковому трикутному даху вода вільно стікає в міжряддя, захищаючи плоди черешні від перезво-

ложення, розтріскування й загнивання, а в спекотну погоду – від перегріву та опіків. Конструкцію монтують на дерев'яних, металевих або бетонних стовпах з відстанню від двох до шести метрів у міжрядді і використовують для захисту черешневих садів та у вигляді плівкових навісів для кущових ягідників.

Конструкцію підтримують 4,5-метрові дерев'яні стовпи з шестиметровою відстанню в ряду із розтягнутим над ними дротом, на який кріплять двоскатний плівковий дах, з'єднаний над міжряддями гумовими стяжками. Дощова вода стікає по плівці в міжряддя, залишаючи дерева і плоди сухими, а під плівковим наметом затримується досягання ягід і продовжується термін збору врожаю.

Плівку на зиму згортають над рядами дерев, обмотуючи плівкою чорного кольору з обв'язкою шпагатом чи гумовими фіксаторами.

Конструкція з сіткою та плівкою забезпечує отримання високоякісного врожаю захищеного від пошкоджень, спричинених несприятливими чинниками довкілля. Завдяки вищій температурі під плівкою, насадження захищені від весняних заморозків, менший перегрів плодів у спекотну літню погоду, проте дещо погіршується їх забарвлення й інколи слабшає закладання генеративних бруньок.

Залежно від системи, вартість гектару захисних конструкцій, коливається в межах 12–30 тисяч євро, проте це інвестиція на багато років, адже високої стійкості сітка чи плівка забезпечена довгостроковою гарантією.

### *Література*

1. Krupa T. Kilka słow o siatkach i foliach // Sad nowoczesny. – 2012. – № 9. – P. 36-39.
2. Iglesias I., Alegre S. The effect of anti-hail nets on fruit protection, radiation, temperature, quality and profitability of Mondial Gala apples // J. appl. hort. – 2006. – Vol. 8. – №2. – P. 91-100.

*(М.М.Терещенко, О.В.Мельник)*

## ПІСЛЯЗБИРАЛЬНЕ УДОБРЕННЯ СУНИЦІ

Післязбиральне удобрення – найважливіший захід програми мінерального живлення плодоносної плантації суниць. Важливе також весняне удобрення, яке впливає на розмір і якість плодів, проте не змінює числа ягід, бо вона залежить від кількості та якості генеративних бруньок, сформованих влітку і восени попереднього сезону.